

Актуализация на данните за растенията гостоприемници на *Xylella spp.* – систематично търсене на литература до 30 юни 2022 г.

След искане на Европейската комисия, Европейският орган по безопасност на храните (EFSA) е създал база данни за растенията гостоприемници на *Xylella spp.*, която има за цел да предостави информация и научна подкрепа на оценители и управляващи риска, и изследователи, занимаващи се с *Xylella spp.*

Обхватът на тази програма е за периода 2021–2026 г., поради което EFSA е приканена да публикува актуализация на базата данни два пъти годишно.

Този доклад е свързан със седмата версия на базата данни, публикувана в Zenodo¹ обхващаща литература, публикувана от 1 януари 2022 г. до 30 юни 2022 г., както и наскоро добавени съобщения за прихващания на пратки в Europhyt² (по данни към 20 октомври 2022).

Данните са извлечени от 30 избрани публикации, при което са идентифицирани 15 нови растения гостоприемници, докладвани от Бразилия, Франция, Италия, Португалия и Испания. Тези растения са били заразени с подвидове на *X. fastidiosa* – *multiplex* и *rauca* и неопределени подвидове.

Установено е, че всички нови растителни видове са естествено заразени.

На територията на Европейския Съюз са идентифицирани 10 нови растения гостоприемници (5 в Португалия, 3 във Франция и по 1 в Италия и Испания).

Подвидовете идентифицирани в тези растения са *multiplex* (7 растителни вида), *rauca* (един растителен вид) и неопределени подвидове (два растителни вида).

В сравнение с предишната версия на базата данни (EFSA, 2022), при растения гостоприемници в естествени условия след секвениране са били идентифицирани два нови типа (ST88 и ST89), принадлежащи към подвид *multiplex*.

¹ Zenodo е база данни, разработена по европейска програма, позволяваща на изследователите да споделят научни статии, набори от данни, изследователски софтуер, отчети и всякакви други цифрови данни, свързани с изследвания.

² EUROPHYT – система за уведомяване и бързо предупреждение, занимаваща се с прихващания по фитосанитарни причини на пратки от растения и растителни продукти, внесени в ЕС или търгувани в самия ЕС.

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/ 427 30 56

Добавена е нова информация за толерантния/резистентния отговор на растителните видове към инфекция с *X. fastidiosa* (72 вида растения в 126 публикации, с общ брой 713 записа.).

Най-проучените родове за резистентност са лоза (*Vitis*), цитрус (*Citrus*) и слива (*Prunus*), съответно с 417, 175 и 58 записа. В род лоза най-много записи има за видовете *Vitis arizonica* – 104, Мискет (*Vitis rotundifolia*) – 58 и Европейската винена лоза (*Vitis vinifera*) – 25, а за род слива при видовете японска слива (*Prunus salicina*) – 14, бадем (*Prunus dulcis*) – 8 и праскова (*Prunus persica*) – 7.

Нова информация за толерантни и резистентни отговори беше предоставена и по отношение на род *Olea* (Европейска маслина – *Olea europaea*), при който са регистрирани нови 4 записа, с които общият брой на записите става 34. Добавена е и нова информация, отчитаща резистентно поведение при Американска боровинка (*Vaccinium corymbosum*) сорт Emerald.

Броят на растенията, които могат да бъдат инфектирани от *Xylella spp.* се увеличава, като от 412 става 423, принадлежащи към 194 рода и 68 семейства (растителни видове, идентифицирани чрез най-малко два метода на откриване – ELISA, PCR, секвениране, изолация на чиста култура и др.).

След добавянето на новооткритите гостоприемници на *Xylella spp.*, към този момент, списъкът включва 679 растителни вида, 304 рода и 88 семейства, ако се разглеждат независимо от използвания метод за откриване.

Новите гостоприемници на *X. fastidiosa* включват следните растения:

За подвид *fastidiosa* – *Cortaderia selloana* и *Rubus idaeus* идентифицирани в Португалия, *Lepidium ruderales*, *Parthenium hysterophorus*, *Plantago major*, *Raphanus sativus* и *Rumex sp.*, които са идентифицирани в Бразилия.

За подвид *multiplex* – *Anthyllis barbajovis*, *Dittrichia viscosa*, *Myoporum sp.* идентифицирани във Франция, *Hypericum androsaemum*, *Ruta graveolens* и *Santolina sp.* идентифицирани в Португалия, *Scabiosa atropurpurea* var. *maritima* идентифицирана в Италия.

За подвид *rauca* в Испания е идентифицирано растението *Thymus vulgaris*.

Допълнителна актуализация на базата данни на EFSA за растенията гостоприемници на *Xylella spp.* е планирана за юни 2023 г., с цел предоставяне на полезна информация и научна подкрепа на оценителите и управляващите риска, както и за изследователи, занимаващи се с *Xylella spp.*

Информация за България

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/ 427 30 56

Освен маслината, *X. fastidiosa* напада и лозата, като в САЩ през годините са регистрирани сериозни икономически загуби. Към този момент няма данни в Европа лозата да е нападната от тази бактерия, но тя остава рисков фактор при отглеждането на лозата, както в Европа, така и в България.

От 2002 г., в България се провеждат обследвания за наличието на *X. fastidiosa* в лозови маточници и насаждения с местен и вносен посадъчен материал, но към този момент бактерията не е откривана в страната.

Потенциалните вектори на тази бактерия в България са 27 вида от 6 семейства – сем. *Cicadellidae* (зелена цикада – *Cicadella viridis* Linnaeus, 1758, откривана е в страната³), сем. *Aphrophoridae* (пенеща цикада – *Philaenus spumarius* L, присъства в страната⁴), сем. *Cercopidae*, сем. *Cicadidae*, сем. *Tibicinidae* и сем. *Membracidae*.

При наличие на болестта или откриване на някои от векторите на *X. fastidiosa* е необходимо своевременно да се информират фитосанитарните инспектори в Областните дирекции по безопасност на храните.

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:
<http://corhv.government.bg/>

Източник:

Update of the *Xylella* spp. host plant database – systematic literature search up to 30 June 2022, EFSA Journal 2023;21(1):7726 – <https://www.efsa.europa.eu/bg/efsajournal/pub/7726>

Изготвил:

Николай Спасов, главен експерт
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ
28.02.2023 г.

3

https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/file/Nature/Protected_areas/Planove_za_upravlenie/PU_Kalimok_B_rushlen.pdf ; <https://www.gbif.org/species/6260393>

⁴ https://science.uard.bg/index.php/newknowledge/article/viewFile/738/pdf_271 ;
<file:///C:/Users/Nikolay%20Spasov/Downloads/Condition%20of%20soil.%20phytosanitary%20monitoring%20and%20yield%20of%20einkorn%20and%20wheat%20in%20conventional.%20organic%20and%20biodynamic%20farming.pdf>

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. ”Цар Борис III” № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/ 427 30 56

